

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

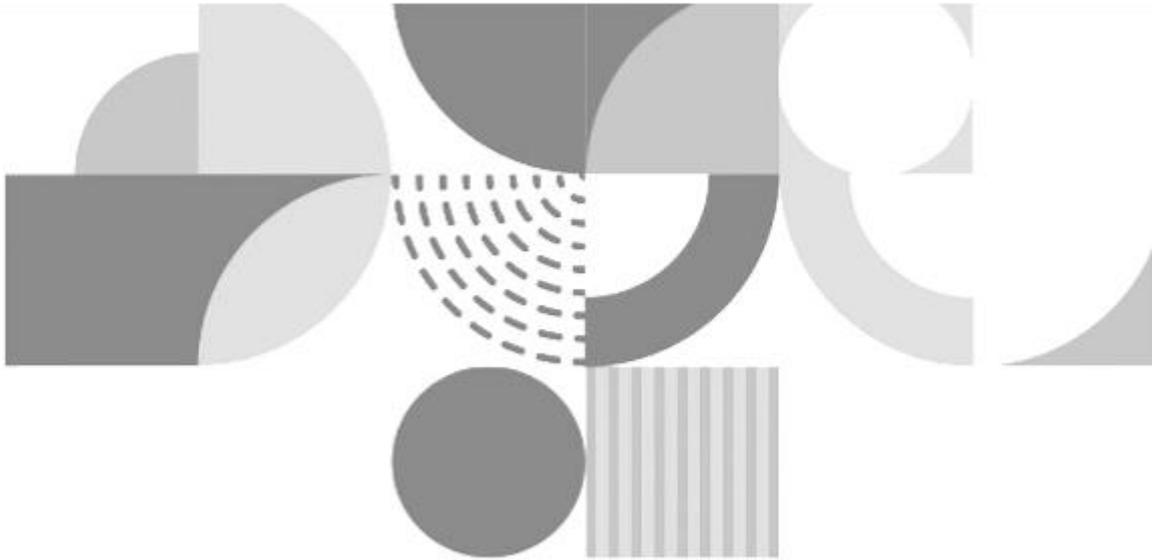
Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

ОСВІТА

Бєбіна Юлія. Використання штучного інтелекту на уроках мистецтва у НУШ: недоліки та переваги.....	287
Білик Ірина. Теоретичні аспекти національно-патріотичного виховання учасників хореографічного колективу.....	294
Бокшан Анна. Особливості організації освітнього процесу ЗВО мистецького спрямуванні в Україні.....	299
Ван Ченсі. Зміст інтерпретації музичного твору у художньо-педагогічній діяльності вчителя музики.....	306
Виклюк Роксолана, Лупак Наталія. Поняття перформансу в сучасній мистецькій освіті.....	313
Гнатів Марія, Водяна Валентина. Роль вокального мистецтва у формуванні естетичних цінностей учнів.....	318
Данькова Олександра. Ідеї Оксани Суховерської у контексті сучасних викликів професійного становлення молоді.....	324
Йордовська Світлана, Водяна Валентина. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках мазики.....	329
Заїка Надія. Класична та інноваційна бесіда як метод розвитку оцінних умінь на заняттях образотворчим мистецтвом у новій українській школі (НУШ)....	334
Замах Софія, Щур Людмила. Етапи становлення та сучасний стан хореографічної освіти в Україні.....	340
Захарова Єлена. Формування національної свідомості вихованців шляхом хореографічного мистецтва та українських традицій.....	348
Захарчук Анастасія. Розвиток творчих здібностей школярів засобами музичного мистецтва.....	352
Катеренюк Вікторія. Інноваційні технології як засіб формування образотворчості школярів.....	357
Коваль Владислав. Використання наочності на сучасному уроці музичного мистецтва у початковій школі.....	365

ОСВІТА

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА У НУШ: НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ

Юлія Бебіна,

студентка III курсу спеціальності 014.12 Середня освіта

Образотворче мистецтво факультету мистецтв

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

науковий керівник:

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри образотворчого мистецтва,

дизайну та методики їх навчання

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Ірина Тютюнник

Ця робота присвячена дослідженню переваг та недоліків використання ШІ в освітньому процесі та оцінці його впливу на безпосередньо творчий розвиток учнів під час вивчення предмету «Мистецтво». Також розглянуто методи інтеграції штучного інтелекту у підготовку уроків вчителем.

Розглянуто платформи та програми, що дають можливість створювати візуалізації за допомогою штучного інтелекту.

Ключові слова: *штучний інтелект, освіта, мистецтво, інтеграція.*

Ми живемо у час, коли технології розвиваються дуже швидко, і те, що ще буквально декілька років було складно уявити – зараз вже у наших гаджетах. Це стосується усіх сфер нашого життя: від робототехніки до навчання у школі. Бажаємо ми того чи ні, але майбутнє уже наступило, і якщо ми не хочемо відставати від темпу життя – то повинні зважати і використовувати його блага в своїй цілях. Ба більше, коли мова йде про педагога, який зобов'язаний працювати з молоддю, а ми розуміємо, що чим більшим буде культурний і світоглядний розрив між поколіннями – тим складніше буде знаходити порозуміння з учнями, а відтак і навчати їх. Зараз унікальний час, коли саме молодші покоління ладні навчати старші, тому це обов'язково треба брати до уваги та стежити за перебігом сучасних подій.

З розвитком технологій змінюється і сама людина, а у першу чергу – діти. Для дорослих – це чергові технології, що доповнюють вже існуючу реальність, але для дітей сучасного покоління – це та реальність, у якій вони народились і апріорі не знали іншого.

Корисною для нас була стаття Вікторії Волинець (2023), де авторка описує основні принципи роботи штучного інтелекту, ознайомлює нас із впливом ШІ на мистецтво та виокремлює деякі переваги та недоліки його використання. Неможливою було б написання статті без дослідження А. Turing (1950), що активно розглядав питання «чи можуть мислити машини?». Його ідеї привели нас до розквіту штучного інтелекту та активного його розвитку в нинішній час.

Про участь ШІ в мистецькій освіті писала Н. Кузьменко (2024), актуалізуючи тему інтеграції штучного інтелекту, ґрунтовно описавши приклади використання в межах вивчення конкретних тем мистецтва. Ваги словам додає і її досвід вчителя мистецтва. Не менш важливим для нас було дізнатися статистичні дані, що надає нам дослідження, ініційоване Projector Creative &

Tech Institute та Малою академією наук України (2023). Воно надає інформацію про актуальність ШІ, його перспективи та бачення учнів і вчителів щодо його розвитку в освіті.

Мета статті – охарактеризувати переваги та недоліки інтеграції штучного інтелекту в мистецьку шкільну освіту.

Вважаємо за потрібне ознайомитись із терміном «штучний інтелект» ближче та коротко пригадати його історію. Штучний інтелект (ШІ, англ. artificial intelligence, AI) – це набір інструментів і алгоритмів, що здатні виконувати завдання, які потребують людського інтелекту. На даний момент існує безліч сфер використання ШІ – фінанси, статистика, музика, образотворче мистецтво, розпізнавання мови, звуків, виробництво ігор та навіть освіта.

Термін «штучний інтелект» сформувався у липні-серпні 1956 року, на семінарі, завдяки Джону Маккарті та іншим науковцям. Цей семінар прийнято вважати офіційною датою зародження ШІ, адже саме там Д. Маккарті висловив ідею про машини, здатні до вирішення проблем, що вимагають людського інтелекту (A very short history of artificial intelligence (AI), 2016).

З огляду на багатофункціональність ШІ в сучасних реаліях, це не могло не зачепити мистецьку та освітню галузі – існує безліч помічників у роботі вчителя. Штучний інтелект може брати участь у підготовці вчителя до уроків, пошуку наочного матеріалу, його генеруванні, створення тестів за допомогою ШІ та навіть поміч в оцінюванні. Щодо митців – ШІ може генерувати кольористику, зразки, допомагати зі створенням ідей для проєктів та художніх робіт, надихати описами певних об'єктів та навіть асистувати у побудові рисунку, покроковому малюванні та іншому (Кузьменко, 2024).

Здатність комп'ютерів, оснащених штучним інтелектом, замінити традиційні інструменти художника викликала бурхливі дискусії в наукових колах. Точаться активні розмови про доцільність використання ШІ та авторське право, адже основна методика генерації штучним інтелектом зображень – саме на основі робіт інших художників: від античних до сучасних, що є у відкритому доступі. Чи є ШІ лише інструментом, чи він здатний до самостійного творчості –

це питання, яке турбує багатьох дослідників.

Для розуміння подальших матеріалів важливо дослідити базові технології та принципи роботи штучного інтелекту, адже далі мова йтиме про його використання, користь та недоліки у використанні вчителем та учнем на уроках мистецтва.

NST (Neural style transfer) – це технологія нейронної передачі стилю, яка використовує штучні нейронні мережі для зміни стилю зображень (Волинець, 2023: 23). Вона працює шляхом порівняння двох зображень: оригінального та зображення-шаблону з бажаним стилем. Алгоритм підбирає оптимальні параметри, щоб результат якомога точніше відповідав стилю шаблону, при цьому зберігаючи основні риси оригінального зображення. Технологія нейронної передачі стилю знайшла широке застосування в мобільних додатках, таких як DeepArt і Prisma. Завдяки їй, кожен бажаючий може перетворити свої фотографії в шедеври, імітуючи стиль відомих художників.

Ще одним важливим елементом роботи ШІ є технологія GAN (Generative Adversarial Network) – це генеративно-змагальна нейронна мережа, яка складається з двох частин: генератора, що створює нові дані, та дискримінатора, що оцінює їх автентичність (Волинець, 2023: 23). Генератор намагається створити зображення, які були б неможливо відрізнити від реальних, а дискримінатор намагається розрізнити реальні та синтезовані зображення. Обидві мережі навчаються одночасно, постійно покращуючи свої можливості.

Отже, ознайомившись із кількома прикладами технології роботи штучного інтелекту, можна рухатись до актуалізації даних – чи є взагалі попит на ШІ в українській системі освіти?

Згідно Всеукраїнського дослідження використання ШІ у шкільній освіті, проведеного за підтримки Малої академії наук України (МАН), більшість вчителів та учнів заявили про досвід використання ШІ – переважно він позитивний. 54% вчителів погоджуються з твердженням, що ШІ змінить освітній процес у найближчі роки, 26% вчителів хоча б декілька разів залучали школярів до використання ШІ, а практично усі опитані учні чули про сервіси ШІ, при

цьому 8 з 10 користувались принаймні одним з них за останні 6 місяців. Усе це говорить про беззаперечну актуальність використання ШІ в освітньому процесі, якщо не вчителями у більшості, то точно учнями (Всеукраїнське дослідження використання штучного інтелекту у шкільній освіті, 2023).

Представлена велика вибірка сервісів ШІ, на рахунок яких було проведене опитування серед учнів та вчителів, тож варто розглянути кілька найпопулярніших з них та їхню користь для вчителя та учня.

ChatGPT – текстовий штучний інтелект, що працює на базі чату з користувачем, у якому ШІ надає вичерпні та практичні відповіді на питання. Це найпопулярніший та найкорисніший штучний інтелект серед освітян та здобувачів освіти – він надає відповіді практично на будь-які питання (Short history of ChatGPT. How we got where we are today, 2023).

Інструменти ШІ від проєкту «На урок» – це набір інноваційних інструментів на основі штучного інтелекту, який оптимізує щоденну роботу вчителя: штучний інтелект створює презентації, тести, генерує наочний матеріал. Цей збірник ШІ-інструментів створений спеціально для українських освітян і демонструє собою приклад спеціалізованого помічника і самим своїм існуванням підтверджує існування попиту на ШІ-допомогу в освітньому процесі.

Grammarly – заснована в Україні онлайн-платформа на основі штучного інтелекту для допомоги у спілкуванні англійською мовою; спрямований на покращення якості письмового спілкування, пропонуючи рекомендації щодо правильності, чіткості, захопливості та тону повідомлення. Вочевидь, ним користуються в переважній більшості саме учні, а не вчителі.

Bard Google – мовний чат-бот, створений на основі великої мовної моделі. Він здатний вести розмови, відповідати на запитання та виконувати різноманітні завдання, пов'язані з обробкою тексту. Завдяки постійному навчанню він постійно вдосконалюється та розширює свої можливості. Виконує ту ж роботу, що й ChatGPT, але значно менш популярний.

Midjourney – штучний інтелект, що працює над генеруванням зображень за їхнім описом та так званими «підказками», що можна використовувати

безпосередньо у підготовці до уроків мистецтва та навіть на уроках.

Stable Diffusion – це модель глибокого навчання для перетворення тексту в зображення за допомогою детального текстового опису або модифікації зображень. Фактично це ще один ШІ для генерування зображень.

Ми з'ясували переваги використання штучного інтелекту в освіті викладачами та здобувачами освіти: простота, зручність, ефективність, значна економія часу та збагачення навчального процесу новим досвідом. Методів використання ШІ на уроках та зокрема на уроках мистецтва безліч, але головний з них – це саме генерування зображень.

Недоліки використання ШІ у навчальному процесі полягають у зниженні мотивації учнів докладати зусиль для вирішення задач, що постають перед ними в освіті. Також турбує ризик академічної недоброочесності – учні часто просто «списують» вже готові розв'язання завдань, що не сприяє вивченню навчального матеріалу; натомість штучний інтелект може помилятися у вирішенні завдань та надавати неправдиву інформацію, помилятися у словах і має обмежені можливості (Всеукраїнське дослідження використання штучного інтелекту у шкільній освіті, 2023).

Отже, нами було проаналізовано способи використання штучного інтелекту на уроках мистецтва. За допомогою оцінки статистичних даних було виокремлено плюси і мінуси інтеграції ШІ в освітній процес – на нашу думку, переваг значно більше, ніж недоліків та ризиків. Серед переваг – нові можливості, урізноманітнення навчального процесу, пришвидшення роботи вчителя у підготовці до уроків, можливість генерувати зображення як для підготовки до викладу матеріалу, так і як домашнє завдання учнів. Недоліки неможливо ігнорувати – підвищення ризику академічної недоброочесності та «списування» учнями, ШІ може помилятися та надавати неправдиву інформацію, а саме використання штучного інтелекту може призвести до зниження мотивації учнів до вирішування проблем самостійно, а відповідно перешкоджає розвитку мислення молодших школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волинець, В. (2023). Вплив штучного інтелекту на сучасне мистецтво: можливості та виклики. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*, 6 (1), 21–31.
2. Всеукраїнське дослідження використання штучного інтелекту у шкільній освіті (2023). Вилучено з <https://mon.gov.ua/news/rezultati-vseukrainskogo-doslidzhennya-pro-perspektivi-shi-v-zagalniy-seredniy-osviti>
3. Кузьменко, Н. Я. (2024). Використання штучного інтелекту на уроках мистецтва. *Мистецтво та освіта*, 1 (111), 40–45.
4. A very short history of artificial intelligence (AI) (2016). Вилучено з <https://salo.li/b9df626>
5. Short history of ChatGPT. How we got where we are today (2023). Вилучено з: <https://salo.li/fA6CFD0>
6. TURING, A. M. I. (1950). COMPUTING MACHINERY AND INTELLIGENCE, *Mind*, Vol. LIX, Issue 236, October 1950, P. 433–460.

